

Joan Derk van der Capellen

De patriot Van der Capellen (1741-1784) streed voor vrijheid van meningsuiting en drukpers. In pamfletten stelde hij de vriendjespolitiek van de regenten en het zwakke beleid van stadhouder Willem V aan de orde. Zijn pamflet 'Volk van Nederland' veroorzaakte in 1781 veel opschudding.

De tweede helft van de achttiende eeuw was wereldwijd een periode van verandering. Amerikanen vochten zich onafhankelijk van de Engelsen, Frankrijk bevond zich aan de vooravond van de grote revolutie. In de schaduw daarvan speelde zich in Nederland politieke strijd af tussen 'prinsgezinden' en 'patriotten'. De eersten steunden stadhouder Willem V en de status quo, de laatsten wilden verandering. In de nacht van 25 op 26 september 1781 verscheen in alle grote steden van de Republiek een anoniem pamflet 'Volk van Nederland'.

Volk van Nederland! Onder deze titel probeerden niet alleen Van der Capellen, maar ook Multatuli en Pim Fortuin de Nederlanders wakker te schudden.

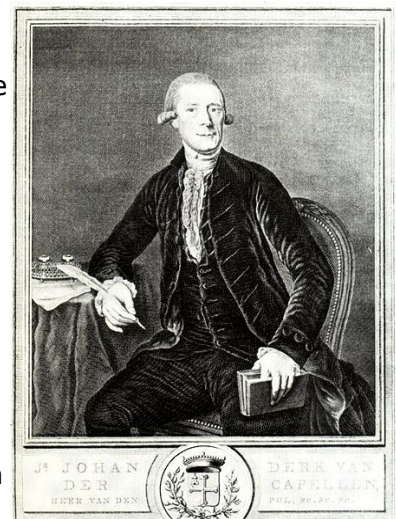
via de publiciteit maakten hem tot een markante persoonlijkheid en tot belangrijk vertegenwoordiger van de patriotten.

In 1784 stierf hij en werd hij bijgezet in een praalgraf aan de rand van de Gorsselse heide. Te veel eer voor een opruier, vonden prinsgezinden en bliezen in 1788 het gehele grafmonument op. Zonder de stoffelijke resten, want die waren na een eerdere vernieling teruggeplaatst in het familiegraf in de kerk van Gorssel. Tegen de muur van de kerk hangt, duidelijk leesbaar, zijn grafsteen. Maar het graf zelf is inmiddels verborgen onder of naast de kerk....

'Volk van Nederland' was een oproep om een einde te maken aan de eeuwenlange overheersing door foute stadhouders en zelfgenoegzame regenten. Het volk zelf moest bijeen komen en betrouwbare figuren benoemen in raden en staten. Een democratische revolutie zou je het kunnen noemen. Dat is waar de schrijver op uit was. Het pamflet werd de geloofsbelijdenis van de patriotten. Het schetste de corrupte prinsgezinde regenten als "fortuinzoekers".

De schrijver van het pamflet was Joan Derk van der Capellen tot den Pol, wiens familie stamde van het landgoed De Boedelhof in Eefde. Zelf woonde hij lange tijd in Zwolle en was een eigennuttig lid van de Staten van Overijssel. Dat hij de schrijver was, is overigens wel een eeuw lang onbekend gebleven. Van der Capellen stak weliswaar zijn politieke ideeën niet onder stoelen of banken, maar de reactie op het als opruiend beschouwde pamflet waren zo negatief dat hij als schrijver toch liever onbekend bleef.

Van der Capellen heeft het nooit tot belangrijke bestuurlijke functies gebracht, maar zijn ideeën en zijn manier van politiek bedrijven

Joan Derk van der Capellen naar J.A. Kaldenbach (Rotterdam, Atlas van Stolk).

Het familiegraf aan de rand van de GORSSELSE HEIDE (25).